

Stephanie Gabriël ADVOCaat BIJ TIBERGHIE

Caroline Maes ADVOCaat BIJ TIBERGHIE

HET UBO-REGISTER NAAR BELGISCH RECHT

1 INLEIDING

In omzetting van de vierde AWW-richtlijn werd op 18 september 2017 de wet tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna de “wet”) goedgekeurd.¹ Deze wet voorziet dat er binnen de Algemene Administratie van de Thesaurie, welke een onderdeel is van de Federale Overheidsdienst Financiën, een dienst moet worden opgericht die belast is met de implementatie en inrichting van het Belgisch UBO-register.

In de wet worden echter slechts vier artikelen aan de invoering van het Belgisch UBO-register gewijd. Voor de concrete vormgeving van het -register werd een ruime bevoegdheidsdelegatie gegeven aan de Koning. Deze eerder afwachtende houding van de Belgische wetgever is onder meer te verklaren door de besprekingen over

de vijfde AWW-richtlijn die gaande waren op het tijdstip waarop de wet werd goedgekeurd, alsook door de diverse debatten in de omringende buurlanden inzake de verenigbaarheid van het UBO-register en het recht op privacy.

De praktische werkingsmodaliteiten van het Belgisch UBO-register werden uiteindelijk uitgewerkt bij koninklijk besluit van 30 juli 2018 (hierna “KB”), alsook in diverse FAQ’s (Frequently Asked Questions) en gebruikershandleidingen van de Administratie van de Thesaurie. Daarbij dient te worden benadrukt dat dergelijke FAQ’s en gebruikershandleidingen geen wettelijke grondslag hebben. Ondanks het feit dat deze richtlijnen in de praktijk een belangrijk werkinstrument zullen vormen, althans voor de administratie, is de wettelijke waarde hiervan beperkt. Dit blijkt onder meer ook uit het feit dat de FAQ reeds tot driemaal werd herwerkt (laatst herwerkte versie dateert van 19 juli 2019).

¹ Deze wet was echter reeds gestemd en goedgekeurd door het parlement op 31 maart 2017.

030 De registratie van de informatie van de UBO's in het UBO-register gebeurt via een onlineapplicatie op de website van de Federale Overheidsdienst Financiën.

In een poging om de administratieve last bij registratie te verminderen werd het UBO-register verbonden met de gegevens van de Kruispuntbank van Ondernemingen (hierna “KBO”). Hierdoor kan informatie over de betreffende entiteiten en hun UBO's automatisch vanuit de KBO worden opgeladen in het UBO-register. Het is voorlopig nog niet zo dat vanuit het KBO rechtstreeks een link is voorzien naar het UBO-register.

Het koninklijk besluit van 14 augustus 2018 voorziet dat de informatie van de UBO's voor de eerste keer diende te worden geregistreerd in het UBO-register uiterlijk op 30 november 2018. Deze deadline werd tot tweemaal toe uitgesteld, eerst tot 31 maart 2019 en vervolgens tot 30 september 2019 wegens het nog niet in werking zijn van de onlineapplicatie.

2 INFORMATIEPLICHTIGE ENTITEITEN

De wet onderscheidt vier categorieën van informatieplichtige entitei-

ten. Voor elk van deze categorieën gelden afzonderlijke regels ter zake de aard van de informatie die moet worden verstrekt en de toegang tot deze informatie:

- 1 Belgische vennootschappen, waaronder zowel vennootschappen met rechtspersoonlijkheid als vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid² begrepen zijn;
- 2 Belgische (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen.
- 3 trusts en fiducieën;
- 4 juridische entiteiten die vergelijkbaar zijn met trusts en fiducieën.

Elk van deze “informatieplichtige entiteiten” zal informatie over haar uiteindelijke begunstigen aan het UBO-register moeten verstrekken.

Juridische entiteiten die niet onder één van hogervermelde categorieën ressorteren, vallen *a contrario* buiten het toepassingsgebied van het UBO-register. De FAQ verduidelijkt in die zin ook dat juridische entiteiten ‘*sui generis*’ die noch vennootschappen, noch vzw's of stichtingen, noch trusts, fiducieën of andere gelijkaardige juridische constructies zijn, bv. projectverenigin-

2 Bv. de maatschap.

gen of speciale fondsen, niet onder het toepassingsgebied van het Belgisch UBO-register vallen. Deze entiteiten dienen hun UBO's dus niet in het Belgisch UBO-register te registreren.

Het feit dat een entiteit niet binnen de toepassingsfeer van het Belgisch UBO-register valt, sluit echter niet uit dat de entiteit mogelijks wel in een UBO-register van een andere lidstaat moet worden geregistreerd conform de in die lidstaat toepasselijke antiwitwaswetgeving tot omzetting van de AWW-richtlijn.

Zo zal de informatie van de uiteindelijke begunstigen van een Nederlandse stichting-administratiekantoor dus niet in het Belgisch UBO-register opgenomen worden. Of deze informatie moet worden overgemaakt aan het Nederlands UBO-register, is te beoordelen aan de hand van de toepasselijke wetgeving ter zake het UBO-register in Nederland. Volgens de FAQ van 22 juli 2019 ter zake de Nederlandse stichting-administratiekantoor zou het echter wel zo zijn dat indien de Nederlandse STAK aandelen aanhoudt in een Belgische vennootschap, de informatie van de UBO's van de STAK toch aan het Belgisch UBO-register moet worden overgemaakt. Deze interpretatie is niet in overeenstemming met de syste-

matiek die de wet voorschrijft voor de kwalificatie van de UBO van een informatieplichtige entiteit en is in elk geval voor discussie vatbaar.

Teneinde te vermijden dat vennootschappen en andere juridische entiteiten in meerdere UBO-registers in verschillende lidstaten zouden moeten worden geregistreerd, wordt in de AWW-richtlijn een territoriale aanknopingsfactor gehanteerd. Elke lidstaat moet ervoor zorgen dat zij toereikende, accurate en actuele informatie over de UBO's van vennootschappen en andere juridische entiteiten opgericht binnen hun grondgebied bijhouden. Voor vennootschappen, (internationale) vzw's en stichtingen beperkt de registratieverplichting in het Belgisch UBO-register zich dan ook tot entiteiten opgericht in België. Volgens het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna ook "WVV") dient voor de nationaliteit van een entiteit te worden aangeknoopt bij de statutaire zetel van deze entiteit. Vennootschappen, (internationale) vzw's en stichtingen die feitelijk vanuit België worden geleid maar waarvan de statutaire zetel gelegen is buiten België zouden dus niet onderworpen zijn aan de registratieverplichtingen van het Belgische UBO-register. Zoals eerder gesteld zullen deze entiteiten mogelijks wel gehouden zijn tot het

032 overmaken van de informatie van de UBO's in een andere lidstaat.

Voor trusts en fiducieën ligt de aanknopings met het Belgisch grondgebied complexer aangezien er naar Belgisch recht geen trusts of fiducieën kunnen worden opgericht. In de Richtlijn wordt verduidelijkt dat omwille van dergelijke redenen de informatie over de UBO's van trusts en soortgelijke juridische constructies moet worden geregistreerd in de lidstaat waar de trustee van de trust en de personen die vergelijkbare juridische posities bekleden, woonachtig zijn. Ook in de General Approach van de Raad van 19 december 2016 werd als aanknopingspunt voor de registratie in het UBO-register de aanbeveling gedaan naar de lidstaat waar de trust of gelijkaardige juridische entiteit wordt beheerd. In die zin bepaalt het KB dat ook UBO's van buitenlandse trusts en fiducieën in het Belgisch UBO-register geregistreerd moeten worden in drie situaties:

- de trustee of fiduciebeheerder is gevestigd, gedomicilieerd of verblijft in België;
- de maatschappelijke zetel, voornaamste inrichting, zetel van bestuur of beheer van de trustee of van de fiduciebeheerder is in België gevestigd;
- de trustee of fiduciebeheerder is niet in een lidstaat gevestigd of gedomi-

cilieerd, noch verblijft hij er of is zijn maatschappelijke zetel, voornaamste inrichting, zetel van bestuur of beheer in een lidstaat gevestigd en hij gaat in zijn hoedanigheid van trustee of fiduciebeheerder, een zakelijke relatie aan of verwerft een onroerend goed in België in naam van de trust.

Deze laatste en wellicht meest voorkomende situatie viseert trusts en fiducieën die zijn opgericht of waarvan de trustee of fiduciebeheerder gevestigd is buiten de Europese Unie en waarvoor in naam van de trust wordt deelgenomen aan het Belgisch economisch verkeer. Hoe ruim het concept 'zakelijke relatie' moet worden geïnterpreteerd, is niet duidelijk. Het openen van een bankrekening bij een Belgische bank lijkt hier alleszins onder te vallen. Het louter beheer van deze rekening wellicht ook.

Trusts waarvan de maatschappelijke zetel is opgericht of waarvan de fiduciebeheerder niet is gevestigd in België maar wel in een andere lidstaat vallen dus buiten het toepassingsgebied van het Belgisch UBO-register. Volgens de logica van de AWW-richtlijn moeten de UBO's van deze trusts of fiducieën in het UBO-register van die andere lidstaat geregistreerd worden. In een later stadium is het dan de bedoeling dat de in de lidstaten bijge-

houden UBO-registers met elkaar gekoppeld worden. In die zin stelt de Richtlijn dat meervoudige registraties van dezelfde trusts en soortgelijke juridische constructie binnen de Unie dan ook te vermijden zijn. Het KB voorziet dan ook in een uitzondering op de registratie van de UBO's van trusts of fiducieën indien aan de hand van een uittreksel kan worden aangetoond dat de trust of fiducie in een UBO-register van een andere lidstaat werd opgenomen. Het KB zegt echter niets over de situatie waarin de registratie van de UBO's van de trust of fiducie in de andere lidstaat niet kan worden aangetoond, bijvoorbeeld omdat naar het recht van die lidstaat de trust of fiducie geen informatieplichtige entiteit is.

Voor de identificatie van de UBO's van buitenlandse trusts in het Belgisch UBO-register rijst bovendien de vraag naar welk recht deze UBO's dienen te worden geïdentificeerd. Ofschoon de wet, het KB of de FAQ dit niet verduidelijken, kan aangenomen worden dat deze identificatie dient te gebeuren naar buitenlands recht. Dit kan in elk geval afgeleid worden uit het feit dat voor trusts en fiducieën waarvan de UBO's werden geregistreerd in een UBO-register van een andere lidstaat het volstaat om van deze registratie een afschrift voor te leggen. In dergelijk geval zal de UBO van de betreffende trust of fiducie immers wor-

den geïdentificeerd naar het recht van deze lidstaat. Daarnaast wordt ook in de FAQ ter zake de identificatie van de personen in wier belang de trusts of fiducie werd opgericht als UBO verwezen naar de statuten of by-laws van de trust, dewelke werden opgesteld naar dit buitenlands recht.

Tot slot kan nog de bedenking worden gemaakt binnen welke bevoegdheid België de verplichting tot identificatie van trusts waarvan de maatschappelijke zetel niet in lidstaat is opgericht dan wel waarvan de trustee of fiduciebeheerder niet in een lidstaat is gevestigd in het Belgisch UBO-register kan opleggen.

Ter zake juridische entiteiten die vergelijkbaar zijn met trusts of fiducieën delegeert de wet aan de Koning de bevoegdheid om hiervan een lijst op te maken. Tot op heden is dit nog niet gebeurd. In antwoord op een parlementaire vraag heeft de minister van Financiën bevestigd dat zijn diensten bezig zijn te onderzoeken welke structuren op deze lijst zouden kunnen worden gezet.

3 WIE KWALIFICEERT ALS UBO

De wet definieert de UBO of uiteindelijke begunstigde als de natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft

034 (hebben) over een informatieplichtige entiteit.

Naargelang informatieplichtige entiteit een vennootschap, (i)vzw (waarbij “(i) staat voor “internationale”) of stichting, trust of fiducie of gelijksoortige juridische constructie is, wordt een opdeling gemaakt tussen verschillende categorieën van UBO’s.

3.1 Voor vennootschappen

Als uiteindelijke begunstigde van vennootschappen worden drie afzonderlijke categorieën van natuurlijke personen aangemerkt:

- De natuurlijke perso(o)n(en) die rechtstreeks of onrechtstreeks (via een intermediaire entiteit) een toereikend percentage van de stemrechten of van het eigendomsbelang in het kapitaal van de vennootschap houdt/houden. Een door een natuurlijke persoon gehouden belang van meer dan 25% van de stemrechten of van meer dan 25% van de aandelen of het kapitaal van de vennootschap, geldt als indicatie van een toereikend percentage.

In de FAQ wordt aan de hand van diverse voorbeelden toelichting gegeven bij de wijze waarop deze 25%-drempel althans volgens de administratie berekend zou moeten

worden, zoals hierna ook verder toegelicht onder punt 3.4.

- De natuurlijke perso(o)n(en) die zeggenschap heeft/hebben over deze vennootschap via andere middelen. De FAQ verduidelijkt deze categorie met het voorbeeld van een aandeelhouder die slechts 24% van de aandelen van de vennootschap aanhoudt, maar die bv. op basis van een stemovereenkomst het recht heeft om de bestuurders van de vennootschap te benoemen of te ontslaan.
- Slechts indien onder de twee hierboven vermelde categorieën geen UBO’s kunnen worden geïdentificeerd of indien hierover gereede twijfel bestaat, is de uiteindelijke begunstigde de persoon of personen die behoort/behoren tot het hoger leidinggevend personeel. In dat geval zal de vennootschap het bewijs moeten leveren dat de nodige stappen werden ondernomen om een UBO onder één van de eerste twee categorieën te identificeren.

3.2 Voor (internationale) vzw’s en stichtingen

Als uiteindelijke begunstigde van (internationale) vzw’s en stichtingen worden volgende personen cumulatief als UBO aangemerkt. De informatieplichtige entiteit moet dus alle personen aan-

duiden die als UBO worden beschouwd, alsook de betreffende categorieën waar toe de UBO behoort:

- de leden van de raad van bestuur;
- de personen die gemachtigd zijn de vereniging te vertegenwoordigen;
- de personen belast met het dagelijks bestuur;
- de stichter(s);
- de natuurlijke personen of, wanneer deze personen nog niet werden aangeduid, de categorie van natuurlijke personen in wier hoofdzakelijk belang de (internationale) vereniging zonder winstoogmerk of stichting werd opgericht of werkzaam is;
- Elke andere natuurlijke persoon die via andere middelen uiteindelijke zeggenschap over de vzw of stichting uitoefent. Merk op dat een lid van de raad van toezicht niet beschouwd wordt als UBO.

De FAQ verduidelijkt dat van zodra een persoon met naam wordt genoemd in de statuten van de vzw of stichting, deze persoon ook individueel moet worden geregistreerd in het UBO-register. Wordt in de statuten echter enkel melding gemaakt van een algemene categorie van begunstigten, moet ook deze categorie als UBO in het register worden vermeld. Dit principe wordt in de FAQ geïllustreerd aan de hand van het voorbeeld van een vzw die tot doel

heeft de ondersteuning van oorlogsslachtoffers. De ‘oorlogsslachtoffers’ zullen dan als UBO van de vzw in het register worden vermeld. Het is niet geheel duidelijk of de personen binnen deze ‘algemene categorie’ wel in het register zouden moeten worden vermeld indien individueel gekend. Stel bijvoorbeeld dat de statuten van de stichting als begunstigten ‘de afstammelingen’ van persoon X bepalen. Indien deze ‘afstammelingen’ reeds geboren en individueel gekend zijn, volstaat het dan om in het UBO-register enkel melding te maken van de algemene categorie ‘afstammelingen’ of dienen deze reeds gekende afstammelingen alsnog individueel in het register te worden opgenomen?

3.3 Voor trusts, fiduciën en gelijkaardige juridische constructies

Analoog aan hogervermelde lijst van uiteindelijke begunstigten voor (i) vzw’s en stichtingen voorziet de wet eveneens voor trust, fiducieën en gelijkaardige juridische constructies in een lijst van personen die cumulatief te beschouwen zijn als UBO:

- de oprichter(s);
- de trustee(s) of fiduciebeheerder(s);
- de eventuele protector(s);
- de begunstigten, of wanneer ze

036 nog niet werden aangeduid, de categorie van natuurlijke personen in wier hoofdzakelijk belang de fiducie of de trust werd opgericht of werkzaam is.

Opnieuw wordt in de FAQ verduidelijkt dat indien een persoon met naam in de statuten of op een andere wijze, bijvoorbeeld via een *letter of wishes*, als begunstigde van de trust of fiducie wordt aangeduid, deze persoon individueel in het register moet worden geregistreerd. Bij vermelding van categorieën van begunstigten, dient deze algemene categorie in het register te worden opgenomen.

3.4 Bijzonderheden

Hiervoor werden de algemene principes uiteengezet om te bepalen wie als UBO van de diverse informatieplichtige entiteiten kwalificeert. Hierna focussen we verder op enkele bijzondere, doch vaak voorkomende situaties in de praktijk.

3.4.1 Rechtstreekse of onrechtstreekse UBO

Zoals hoger vermeld kan een natuurlijke persoon zowel rechtstreeks als onrechtstreeks kwalificeren als UBO van

een vennootschap.³ Daarmee wordt bedoeld dat een natuurlijke persoon rechtstreeks, zonder tussenliggende entiteiten, een toereikend percentage van de stemrechten of het eigendomsbelang in het kapitaal van de vennootschap houdt dan wel onrechtstreeks via (een) tussenliggende entiteit(en).⁴

De wet, noch het KB bepalen hoe een onrechtstreekse UBO moet worden vastgesteld, zodat enkel de FAQ ter zake houvast biedt. Een rechtstreekse UBO kan vrij eenvoudig worden geïdentificeerd. Het identificeren van een onrechtstreekse UBO vereist daarentegen enig rekenwerk.

Volgens het standpunt van de Administratie van de Thesaurie kan een onrechtstreekse UBO volgens twee methoden worden vastgesteld, dewelke hierna worden geïllustreerd.

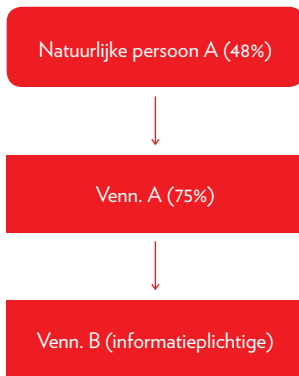
Volgens de eerste methode kwalificeert een natuurlijke persoon als onrechtstreekse UBO indien de gewogen waarde van zijn participatie in de informatieplichtige vennootschap via tussenliggende entiteiten méér dan 25% bedraagt. Om de gewogen waarde te bepalen, worden de participaties van de stemrechten of van het eigendoms-

³ Art. 4, 27^a, a), i) wet 18 september 2017, BS 6 oktober 2017.

⁴ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.4.1.

belang in elke tussenliggende entiteit met elkaar vermenigvuldigd.⁵

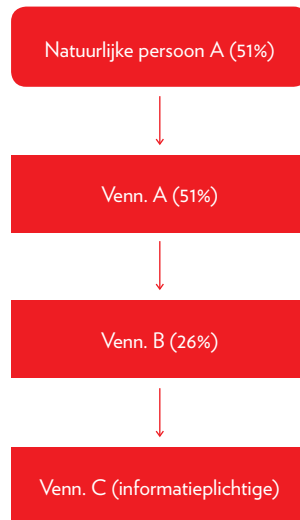
Voorbeeld 1: de natuurlijke persoon A heeft een participatie in de informatieplichtige vennootschap B met een gewogen waarde van méér dan 25% en kwalificeert aldus als onrechtstreekse UBO van vennootschap B. De gewogen waarde bedraagt in dit voorbeeld 31% (= 48% * 75%).



De tweede methode strekt ertoe om de situaties te identificeren waarin een natuurlijke persoon controle heeft over een vennootschap, die op haar beurt een participatie heeft van méér dan 25% van de stemrechten of het eigenomsbelang in de informatieplichtige vennootschap. Het begrip “controle” is te begrijpen in de zin van het Wetboek

van vennootschappen en verenigingen en veronderstelt een participatie van méér dan 50%.⁶

Voorbeeld 2: de natuurlijke persoon A heeft een participatie van méér dan 50% en dus controle over vennootschap A, die op haar beurt een participatie van méér dan 50% en dus controle heeft over vennootschap B. Vennootschap B heeft een rechtstreekse participatie van méér dan 25% in vennootschap C. Op basis van de tweede methode kwalificeert de natuurlijke persoon A als onrechtstreekse UBO van de informatieplichtige vennootschap C.



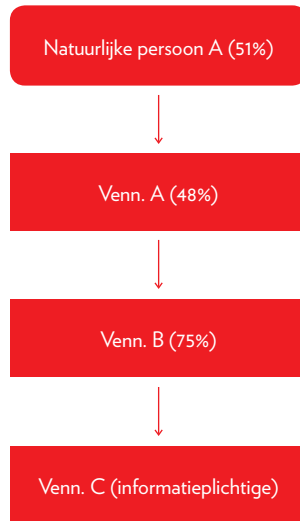
5 FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.4.2.

6 Art. 1:14 WVV.

038 Opmerkelijk is dat de Administratie van de Thesaurie de twee methodes door elkaar gebruikt zoals door onderstaand voorbeeld wordt geïllustreerd.

Voorbeeld 3: de natuurlijke persoon A heeft een participatie van méér dan 50% en dus controle over vennootschap A. In tegenstelling tot in voorbeeld 2 heeft vennootschap A géén controle over vennootschap B daar de participatie van A niet méér dan 50% bedraagt. Volgens de FAQ mag in dat geval toepassing worden gemaakt van de eerste methode volgens dewelke vennootschap A wél een participatie in vennootschap C heeft met een gewogen waarde van méér dan 25% (= 48% * 75%). Aangezien A de controle uitoefent over vennootschap A (méér dan 50%) en vennootschap A in vennootschap C een gewogen waarde heeft van méér dan 25%, kan men volgens het standpunt van de FAQ oordelen dat de natuurlijke persoon A kwalificeert als onrechtstreekse UBO van de informatieplichtige vennootschap C.

De juistheid en wettelijke grondslag van voormelde werkwijze is weliswaar voor discussie vatbaar.



3.4.2 Alleenstaande of gegroepeerde UBO

Het KB voorziet dat de UBO van een vennootschap⁷ en van een (i)vzw of een stichting⁸ afzonderlijk dan wel samen met anderen kan voldoen aan de voorwaarden van de definitie van uiteindelijke begunstigde.

De FAQ verduidelijkt dat een UBO “alleenstaand” is indien deze op een autonome wijze aan de voorwaarden voldoet. UBO’s zijn daarentegen “gegroepeerd” wanneer, in rechte of in feite, in overleg

7 Art. 3, § 1, 12° KB 30 juli 2018, BS 14 augustus 2018.

8 Art. 3, § 2, 12° KB 30 juli 2018, BS 14 augustus 2018.

met elkaar wordt gehandeld om gezamenlijk de zeggenschap over de informatieplichtige entiteit uit te oefenen. Alle personen die deel uitmaken van de “groep” dienen dan opgenomen te worden in het UBO-register.⁹

Bij wijze van voorbeeld is er volgens de FAQ in het geval van vennootschappen sprake van gegroepeerde UBO's wanneer:

- natuurlijke personen samenwerken, op basis van een akkoord, formeel of stilzwijgend, mondeling of geschreven, met het oog op het bekomen van de controle over de beoogde vennootschap;
- natuurlijke personen een akkoord hebben gesloten met betrekking tot de uitoefening van hun stemrechten, waardoor beslissingen over de oriëntatie van het beleid niet zonder hun gemeenschappelijke instemming kunnen worden genomen.

De Administratie van de Thesaurie geeft ook in geval van (i)vzw's en stichtingen in haar FAQ verduidelijking over de kwalificatie als gegroepeerde UBO, waarbij wordt verwezen naar de verschillende manieren waarop mandaten binnen een dergelijke entiteit kunnen worden uitgeoefend. Wanneer

mandaten gezamenlijk dan wel collegiaal worden uitgeoefend, worden alle UBO's die als “groep” daadwerkelijk controle over de entiteit uitoefenen, beschouwd als gegroepeerde UBO's. De Administratie van de Thesaurie merkt evenwel op dat bestuurders die gezamenlijk statutaire beslissingen nemen, dan weer niet als “groep” moeten worden geregistreerd.¹⁰

Het KB maakt voor trusts, fiducieën en gelijkaardige constructies géén melding van de mogelijkheid dat een UBO samen met anderen kan voldoen aan de zogenaamde kwalificatievoorwaarden. Dit is logisch gelet op de wettelijke definitie van een UBO van een dergelijke informatieplichtige entiteit. Deze definitie verwijst immers naar alle personen die met deze informatieplichtige entiteit in een zekere relatie staan (trustee, protector, begunstigen, ...) waarbij het niet relevant is of deze personen al dan niet op grond van bepaalde onderlinge afspraken de informatieplichtige entiteit vertegenwoordigen of er zeggenschap over uitoefenen.

3.4.3 Gesplitste of onverdeelde eigendom

Zowel de wet als het KB behouden het

⁹ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.3.

¹⁰ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.5.6.

040 stilzwijgen over de gevolgen van een gesplitst eigendomsrecht of een eigendomsrecht in onverdeeldheid, niettegenstaande dit een vaak voorkomende situatie is.

Vanuit de praktijk klonk dan ook al snel de oproep om dergelijke situaties, in het bijzonder de situatie waarbij het vruchtgebruik en de blote eigendom aan verschillende personen toebehooren, te verhelderen in het licht van de UBO-verplichtingen.

De Administratie van de Thesaurie heeft hierover verduidelijking gegeven, althans wat betreft de situatie van onverdeeldheid.

Heden luidt het standpunt van de Administratie van de Thesaurie dat in geval van splitsing van het eigendomsrecht de blote eigenaar als UBO dient te worden geregistreerd indien deze *méér dan 25% van de aandelen bezit die het kapitaal vertegenwoordigen*. De vruchtgebruiker dient als UBO te worden geregistreerd wanneer deze *méér dan 25% bezit van de stemrechten verbonden aan de effecten die het kapitaal vertegenwoordigen of er titularis van is*. Bij de registratie dienen de percentages van de aandelen van de blote eigenaar als “kapitaalaandelen” te worden geregistreerd en van de vruchtgebruiker

als “stemrechten”.¹¹

Een eerste bedenking bij voormeld standpunt is dat er wordt van uitgegaan dat de blote eigenaar steeds het kapitaal vertegenwoordigt en de vruchtgebruiker steeds de stemrechten uitoefent. In de praktijk kunnen daar evenwel andere afspraken over worden gemaakt. Om dergelijke situaties op te vangen, werd in de FAQ wellicht de voetnoot toegevoegd, dewelke bepaalt dat contractuele afspraken tussen blote eigenaar en vruchtgebruiker mogelijk zijn. De informatieplichtige entiteit moet dan nagaan of de betrokken partijen kunnen worden beschouwd als eigenaar dan wel of deze personen zeggenschap hebben over de informatieplichtige entiteit. Hoe dit dan precies moet worden nagaan en worden beoordeeld wordt door de FAQ helaas niet nader bepaald.

Dit brengt ons meteen bij de tweede bedenking, zijnde dat de bewoording van de FAQ uitsluitend lijkt te verwijzen naar aandelen die het kapitaal vertegenwoordigen. Ingevolge het nieuw Wetboek van vennootschappen en verenigingen kan er echter ook sprake zijn van aandelen die géén kapitaal vertegenwoordigen, zoals dit bijvoorbeeld het geval kan zijn bij een BV. Moet de

11 FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.4.4.

FAQ dan zo worden geïnterpreteerd dat de blote eigenaar en vruchtgebruiker die dergelijke aandelen aanhouden, niet (kunnen) kwalificeren als UBO? Ingevolge het WVV kunnen eveneens aandelen zonder stemrechten worden uitgegeven. Moet ook in dit geval de FAQ zo worden geïnterpreteerd dat de vruchtgebruiker die dergelijke aandelen aanhoudt, niet kwalificeert als UBO?

Tot slot moet volgens de FAQ bij de registratie worden aangegeven dat de betrokken persoon blote eigenaar, dan wel vruchtgebruiker is van de aandelen, *aangehouden door de UBO blote eigenaar*. In het geval van de blote eigenaar moet dus louter melding worden gemaakt van het feit dat hij de blote eigendom bezit, maar in het geval van de vruchtgebruiker moet melding worden gemaakt van het feit dat hij vruchtgebruiker is van de aandelen, *aangehouden door UBO de blote eigenaar*. Deze bewoording van de FAQ is verwarrend. In de eerste plaats lijkt er sprake te zijn van eenrichtingsverkeer in de zin dat bij de registratie van de blote eigenaar géén melding moet worden gemaakt van vruchtgebruiker, maar bij de registratie van de vruchtgebruiker wel melding moet worden gemaakt van de blote eigenaar. De reden hiervan wordt niet verduidelijkt. Daarnaast zou een strikte lezing van de FAQ kunnen lei-

den tot het besluit dat bij de registratie van de vruchtgebruiker geen melding moet worden gemaakt van de blote eigenaar indien deze laatste niet als UBO kwalificeert. Dat is logisch, daar een andere conclusie tot gevolg zou hebben dat een blote eigenaar die géén UBO is toch zou worden vermeld in het UBO-register, doch dergelijke werkwijze geeft aanleiding tot verschillende registraties in hoofde van een vruchtgebruiker. Een duidelijkere bewoording van de FAQ is aldus aangewezen, minstens ter vermijding van sancties ingevolge een foutieve of onvolledige registratie. Evenwel dient te worden benadrukt dat de FAQ slechts een administratieve interpretatie is en dat de wet en het KB steeds primeren.

Wat de situatie van een onverdeeld eigendomsrecht betreft, verduidelijkt de Administratie van de Thesaurie dat wanneer een onverdeeldheid aanleiding geeft tot een gezamenlijke controle (i.e. die betrekking heeft op een participatie van méér dan 25%), alle personen in onverdeeldheid als UBO geregistreerd dienen te worden. In feite betreft dit een toepassing van voormeld feit dat UBO's "gegroepeerd" kunnen voldoen aan de kwalificatievoorwaarden. De UBO's die een eigendomsrecht in onverdeeldheid aanhouden, dienen dan ook als "groep" te worden geregistreerd.

042 3.4.4 De impact van het huwelijksstelsel op de kwalificatie als UBO

De wet en het KB behouden eveneens het stilzwijgen over de gevolgen van het huwelijksvermogensrecht voor de kwalificatie als UBO. De FAQ van 19 juli 2019¹² gaat op dit punt dieper in, weze het beperkt.

Als uitgangspunt wordt in de FAQ aangeknoopt bij artikel 1401, § 1, 5° van het Burgerlijk Wetboek (hierna “BW”) van toepassing op het wettelijk huwelijksstelsel: *“Eigen zijn, ongeacht het tijdstip van verkrijgen, de lidmaatschapsrechten verbonden aan vennootschapsaandelen die met gemeenschappelijke gelden zijn verkregen en op naam van één echtgenoot zijn ingeschreven, met inbegrip van het recht om als eigenaar van deze aandelen te handelen, voor zover het gaat, hetzij om een vennootschap die onderworpen is aan wettelijke of statutaire regels, of overeenkomsten tussen vennoten, die de overdracht van aandelen beperken, hetzij om een vennootschap waarin enkel die echtgenoot zijn professionele activiteit als zaakvoerder of beheerder uitoefent.”*

Uit de FAQ kan worden afgeleid dat wanneer echtgenoten gehuwd zijn onder het wettelijk stelsel, de echtgenoot op wiens naam de aandelen zijn inge-

schreven, wordt beschouwd als UBO, mits aan de vereiste kwalificatievoorwaarden is voldaan. Niettegenstaande is de impact van het huwelijksstelsel toch eerder beperkt te noemen, daar de FAQ lijkt te suggereren dat ook in deze situatie nog steeds een feitelijke controletoeets moet worden gedaan door de informatieplichtige entiteit. Indien blijkt dat de andere echtgenoot in de praktijk toch controle uitoefent op de informatieplichtige entiteit, geldt eveneens de verplichting om als UBO te worden geregistreerd. Dit dus, ondanks het feit dat de aandelen niet op zijn/haar naam staan ingeschreven.

Indien echtgenoten niet zijn gehuwd onder het wettelijk stelsel en artikel 1401, § 1, 5° BW niet van toepassing is, is de informatieplichtige entiteit uitsluitend aangewezen op een feitelijke controletoeets. De informatieplichtige entiteit zal dan moeten analyseren wie in de praktijk de controle op de informatieplichtige entiteit uitoefent, met name op basis van de inschrijvingen in het aandelenregister, de effectieve uitoefening van het stemrecht, de eventuele uitoefening van ouderlijk vruchtgenot enz. De controlerende echtgenoot of echtgenoten wordt/worden desgevallend geïdentificeerd als UBO. De FAQ is op dit punt zo ruim geformuleerd dat deze feitelijke controletoeets ook kan worden toegepast in geval van buitenlands huwelijksvermogens-

12 FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.4.6.

stelsels. In dat geval is artikel 1401 BW immers niet van toepassing. Door de ruime en relatief vage interpretatie van de FAQ is het echter niet ondenkbaar dat in de praktijk nog heel wat vragen zullen rijzen over waar de grens over het uitoefenen van controle precies ligt.

Merk op dat de regels opgenomen in de FAQ een loutere toepassing betreffen van het onderscheid tussen een alleenstaande of gegroepeerde UBO. Wanneer twee echtgenoten gezamenlijk de feitelijke controle uitoefenen over de informatieplichtige entiteit, dan moeten de aandelen in gelijke delen worden verdeeld en als “groep” worden geregistreerd. Indien de echtgenoten daarentegen geen gezamenlijke controle uitoefenen, dan worden de stemrechten of aandelen in het kapitaal uiteraard afzonderlijk geregistreerd.

4 MEE TE DELEN INFORMATIE

De mee te delen informatie is afhankelijk van het type informatieplichtige waartoe de UBO behoort.

Alle types van informatieplichtige entiteiten moeten, voor elk van hun UBO's, de volgende informatie meedelen:

- naam en voornaam;
- geboortedatum (dag, maand en jaar);
- nationaliteit(en);

- land van verblijf;
- volledig verblijfadres;
- de datum waarop hij/zij UBO is geworden. Het mag hierbij gaan om de meest recente datum die bekend is bij de informatieplichtige entiteit;
- identificatienummer van het Rijksregister van natuurlijke personen of van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid en, waar van toepassing, elk vergelijkbaar identificatiemiddel dat wordt afgeleverd door de staat waar hij/zij verblijft of waarvan hij onderdaan is;
- de categorie(ën) van UBO waartoe hij/zij behoort.

Voor de UBO's van vennootschappen, (i)vzw's en stichtingen dient ook te worden gespecificeerd of het gaat om een alleenstaande of gegroepeerde UBO.

Specifiek voor de UBO's van vennootschappen dient tevens volgende aanvullende informatie te worden meegegeeld:

- of het gaat om een rechtstreekse of onrechtstreekse uiteindelijke begunstigde;
- als het om een onrechtstreekse uiteindelijke begunstigde gaat, het aantal tussenpersonen en ook, voor elk van hen, de volledige identificatiegegevens, met minstens de naam, de oprichtingsdatum, de handelsnaam, de rechtsvorm, het adres

044

van de maatschappelijke zetel en het ondernemingsnummer, en waar van toepassing elk ander vergelijkbaar identificatiemiddel dat wordt afgeleverd door de staat waar de tussenpersoon is geregistreerd;

- de omvang van het uiteindelijke belang in de informatieplichtige entiteit, namelijk:
 - in het geval van een rechtstreekse uiteindelijke begunstigde en wanneer het zeggenschap resulteert uit de eigendom van de aandelen of stemrechten, het percentage van de aandelen of stemrechten in de informatieplichtige entiteit;
 - in het geval van een onrechtstreekse uiteindelijke begunstigde en wanneer het zeggenschap resulteert uit de onrechtstreekse eigendom van de aandelen of stemrechten in de informatieplichtige entiteit, de gewogen percentages van de aandelen of stemrechten in de informatieplichtige entiteit.

Merk op dat de informatieplichtige entiteit de *mogelijkheid* heeft om toelichtende documenten of bewijsstukken toe te voegen bij de registratie van een UBO.¹³ Deze mogelijkheid kan zeer nuttig zijn in het kader van de bewijslast, met name wanneer een informatieplichtige entiteit vaststelt dat de intermediaire entiteit die bovenaan de

eigendomsketen staat, weigert informatie te verschaffen over de UBO. De informatieplichtige entiteit kan dan bijkomende stukken toevoegen als bewijs dat alle mogelijke stappen werden gezet om de informatie over de UBO te bekomen. Dit kan van belang zijn om zich te vrijwaren van eventuele sancties bij gebrek aan of wegens een niet volledige registratie van de UBO's.

5 TIMEFRAME VOOR HET MEEDLEN VAN INFORMATIE

Hierbij dient een onderscheid te worden gemaakt tussen drie rechtshandelingen:

- het registreren van informatie;
- het bijwerken van reeds geregistreerde informatie;
- het bevestigen van reeds geregistreerde informatie.

5.1 Het registreren van informatie

De informatieplichtige entiteiten hebben voor de eerste registratie van hun UBO's 30 september 2019 als deadline gekregen.¹⁴ Deze datum vloeit niet

¹³ FAQ d.d. 19 juli 2019, 3.3.3.

¹⁴ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.11; De FOD Financiën is zich welbewust van de administratieve uitdaging die de nieuwe UBO-registratie met zich meebrengt. Daarom zal de administratie t.e.m. 31 december 2019 een gedoogbeleid voeren en tolerant zijn bij foutieve of onvolledige registraties in het UBO-register. Op 31 december 2019 moet volgens de omgezette Europese regelgeving iedereen geregistreerd zijn en loopt dat gedoogbeleid onherroepelijk af.

“Deadline was 30 september 2019, maar gedoogbeleid tot 31 december 2019.”

voort uit een inwerkingtredingsbepaling vastgelegd bij wet of het KB, maar louter een administratieve ‘tolerantie’, wezen het omdat de online applicatie tot registratie nog niet kon worden gebruikt.

De Administratie van de Thesaurie heeft echter nagelaten om te voorzien in een specifieke termijn voor de eerste registratie van de UBO’s van informatieplichtige entiteiten die kort voor of na deze deadline van 30 september 2019 worden opgericht.

In de FAQ wordt verduidelijkt dat elke wijziging van informatie binnen de maand moet worden meegedeeld. Vanuit pragmatisch oogpunt zou men hieruit kunnen afleiden dat een nieuw opgerichte informatieplichtige entiteit een termijn van één maand heeft voor de registratie van diens UBO’s.

5.2 Het bijwerken van informatie

Indien reeds geregistreerde informatie wordt gewijzigd (bv. een wijziging in de aandeelhoudersverhoudingen door een schenking van aandelen), dan moet deze wijziging binnen de maand nadat de informatie werd gewijzigd, worden

meegedeeld aan de Administratie van de Thesaurie.¹⁵

5.3 Het bevestigen van informatie

Ongeacht of er wijzigingen zijn gebeurd, moet de juistheid van de informatie in het UBO-register jaarlijks worden bevestigd.¹⁶ Deze termijn van één jaar begint te lopen vanaf de laatste in het UBO-register aangebrachte wijziging. Deze termijn valt dus niet noodzakelijkerwijs samen met het kalenderjaar, althans niet voor wat betreft de gewijzigde informatie.¹⁷

6 TOEGANG TOT HET UBO-REGISTER

6.1 Algemene principes

Het UBO-register is toegankelijk voor de bevoegde autoriteiten, de onderworpen entiteiten en ‘het publiek’. In sommige gevallen worden specifieke voorwaarden opgelegd.

De bevoegde autoriteiten,¹⁸ zoals de Cel voor Financiële informatieverwerking of de fiscale administratie, hebben kosteloos te allen tijde toegang tot de in het UBO-register geregistreerde informatie. Weliswaar dient de raadpleging

¹⁵ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.12.

¹⁶ Art. 5 KB 30 juli 2018, BS 14 augustus 2018.

¹⁷ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.12.

¹⁸ Cf. art. 2, 17° KB 30 juli 2018, BS 14 augustus 2018.

046

“Het UBO-register is toegankelijk voor de bevoegde autoriteiten, de onderworpen entiteiten en desgevallend ook ‘het publiek’.”

van de UBO-informatie steeds te kaderen binnen het doel en de strekking van de wet, zijnde het voorkomen van witwassen van geld en de strijd tegen de financiering van terrorisme.

De onderworpen entiteiten hebben uitsluitend toegang in het kader van de nakoming van hun verplichtingen inzake waakzaamheid ten aanzien van cliënten. In tegenstelling tot de toegang voor bevoegde autoriteiten, is de toegang voor deze entiteiten betalend.

Ter zake de toegang tot het register voor elke andere natuurlijke persoon of rechtspersoon, wordt een onderscheid gemaakt naargelang het type informatieplichtige¹⁹:

- Toegang tot informatie over de UBO's van vennootschappen (waaronder ook maatschappen): publieke toegang tot een beperkte hoeveelheid informatie, weliswaar tegen be-

taling van een administratieve kost. Bepaalde informatie zoals de voor- naam of het rijksregisternummer van de UBO zullen niet zichtbaar zijn.

- Toegang tot informatie over de UBO's van (i)vzw's, stichtingen, trusts, fiducieën en gelijkaardige constructies: men heeft uitsluitend toegang mits het aantonen van een 'legitiem belang'. Deze toegang is eveneens beperkt tot een beperkte hoeveelheid informatie en wordt enkel verleend tegen betaling van een administratieve kost. Het begrip 'legitiem belang' wordt noch door de wet, KB of de FAQ gedefinieerd of nader omschreven.
- Toegang tot informatie over de UBO's van (i)vzw's, stichtingen, trusts, fiducieën en gelijkaardige constructies die zeggenschap hebben over een vennootschap, (i)vzw of stichting: opdat men toegang kan krijgen, moet een schriftelijk verzoek worden ingediend bij de Administratie van de Thesaurie. Het betreft eveneens slechts toegang tot een beperkte hoeveelheid informatie en tegen betaling van een administratieve kost. Voor deze situatie voegt de FAQ van 19 juli 2019 er nog aan toe dat de toegang tot informatie over de UBO's van de onderliggende vennootschap(pen) in

¹⁹ Zie art. 6 ev. KB 30 juli 2018, BS 14 augustus 2018; FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.7.

dat geval uitsluitend toegelaten is indien men een 'rechtmatig belang' aantoonst. Opmerkelijk is dat de FAQ op dit punt strenger is dan de bewoordingen in het KB. Bij de raadpleging van informatie over de UBO van een (i)vzw of stichting die zeggenschap heeft over een vennootschap, moet men in principe géén legitiem of rechtmatig belang aantonen.

De UBO zal de mogelijkheid hebben om kennis te nemen van alle overheden, instellingen en personen die gedurende de laatste zes maanden zijn/haar gegevens heeft geraadpleegd of bijgewerkt, met uitzondering van de gegevens van de bestuurlijke en gerechtelijke overheden die belast zijn met de opsporing en bestraffing van misdrijven.

De raadpleging van de gegevens in het register wordt bovendien geregistreerd en gedurende tien jaar bewaard.

6.2 Beperking van de zichtbaarheid van informatie in het UBO-register

De Administratie van de Thesaurie kan op verzoek van een UBO, de informatie die op hem/haar betrekking heeft, volledig of gedeeltelijk verbergen.²⁰

Een afwijking op de zichtbaarheid van informatie in het UBO-register is mogelijk in volgende situaties:

- Indien de zichtbaarheid van de geregistreerde informatie aanleiding zou geven tot blootstelling aan een onevenredig risico, een risico op fraude, ontvoering, chantage, afpersing, pesterijen, geweld of intimidatie. In dergelijk geval dient het afwijkingsverzoek door de betrokken UBO grondig te worden gemotiveerd en te worden gestaafd aan de hand van bewijsstukken, zoals een risicoanalyseverslag opgesteld door een onafhankelijke derde partij, reeds door de politie genomen beschermingsmaatregelen, een veroordeling of beslissing, enz.
- Indien de UBO minderjarig of anderszins handelingsonbekwaam is.

In de eerste situatie zal de Administratie van de Thesaurie per geval en na gedetailleerde analyse van het uitzonderlijke karakter van de omstandigheden oordelen of het afwijkingsverzoek kan worden ingewilligd. Tegen elk besluit tot weigering van een afwijking kan beroep worden aangetekend bij de Raad van State.

In de tweede situatie waarbij de UBO minderjarig of handelingsonbekwaam is, wordt de afwijking overeenkomstig de FAQ *automatisch* verleend wanneer

²⁰ Art. 16 KB 30 juli 2018, BS 14 augustus 2018.

048 de gegevens van de UBO in het register worden ingeschreven.²¹ Deze afwijking eindigt eveneens automatisch bij meerderjarigheid van de UBO of op de datum van verlies van de handelingsonbekwaamheid.

Van zodra het afwijkingsverzoek wordt ingediend, wordt de informatie onzichtbaar gemaakt voor andere belastbare entiteiten dan de kredietinstellingen en financiële instellingen, voor personen die een legitiem belang aantonen en voor 'het grote publiek'. Ten aanzien van de Cel voor Financiële informatieverwerking of de fiscale administratie geldt de afwijking op de zichtbaarheid dus niet. Indien het afwijkingsverzoek ook effectief wordt ingewilligd, worden de gegevens van de UBO aldus onzichtbaar voor 'het grote publiek'.

Merk op dat de afwijking uitsluitend betrekking heeft op de zichtbaarheid van de informatie die over de UBO is geregistreerd en in geen geval op de verplichting om de informatie in het UBO-register te registreren.

7 SANCTIE BIJ NIET-NALEIVING VAN DE UBO-VERPLICHTINGEN

De wet bepaalt dat, onverminderd andere bij de wet of bij andere wettelijke of reglementaire bepalingen voorgeschreven maatregelen, een administratieve geldboete kan worden opgelegd indien een inbreuk inzake de UBO-verplichtingen wordt vastgesteld.²² Het KB voegt daar weliswaar aan toe dat de administratieve geldboete wordt opgelegd nádat de informatieplichtige entiteit werd gehoord of minstens behoorlijk werd opgeroepen.²³

De administratieve boete wordt opgelegd aan de bestuurders en, in voorkomend geval, aan één of meer leden van de bestuursorganen van de informatieplichtige entiteiten, van hun directiecomité en aan de personen die bij ontstentenis van een directiecomité deelnemen aan hun effectieve leiding, die voor de vastgestelde inbreuk verantwoordelijk zijn.²⁴

De administratieve boete bedraagt minimum 250 euro en maximum 50.000 euro.

²¹ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.10.

²² Art. 132, § 6, eerste lid wet 18 september 2017, BS 6 oktober 2017.

²³ Art. 18, tweede lid KB 30 juli 2018, BS 14 augustus 2018.

²⁴ Art. 132, § 6, tweede lid wet 18 september 2017, BS 6 oktober 2017.

“Administratieve boetes kunnen oplopen tot 50.000 EUR.”

De bepaling van de wet geldt onverminderd andere wettelijke bepalingen, zodat ook rekening moet worden gehouden met de (strafrechtelijke) sanctie overeenkomstig het WVV. Het WVV stelt dat de leden van het bestuursorgaan die de UBO-formaliteiten niet tijdig hebben uitgevoerd, gesanctioneerd kunnen worden met een strafrechtelijke geldboete van 50 euro tot 5.000 euro.²⁵

Volledigheidshalve merken wij op dat de FAQ lijkt te insinueren dat een administratieve geldboete enkel kan worden opgelegd aan (i)vzw's en stichtingen. De FAQ luidt immers als volgt: *“In geval van overtreding van de bepalingen betreffende de identificatie en de mededeling van informatie over de uiteindelijk gerechtigden, bestuurders of leden van de wettelijke bestuursorganen van vennootschappen, zijn (i) vzw's en stichtingen onderworpen aan administratieve boetes tussen 250 en 50.000 EUR.”*²⁶ Het KB voorziet dan weer enkel in de mogelijkheid om een administratieve geldboete op te leggen in geval de informatieplichtige

entiteit een vennootschap betreft. Er is uiteraard geen *ratio legis* op basis waarvan een onderscheid in sanctionering tussen de ene dan wel de andere informatieplichtige entiteit kan worden verantwoord.

8 CONCLUSIE?

De deadline voor de eerste registraties in het UBO-register is nog niet verstreken,²⁷ en toch heeft het UBO-register al veel voeten in de aarde gehad. De beperkte en vaak ontbrekende regelgeving over de UBO-verplichtingen in de wet en het KB, doen heel wat vragen rijzen in de praktijk.

De Administratie van de Thesaurie tracht daaraan tegemoet te komen middels een thans wél zeer uitgebreide FAQ, die voor wat betreft de rechtsfiguur van de stichting-administratiekantoor nog werd aangevuld met een aanvullende FAQ.

De diverse wijzigingen die de FAQ reeds heeft ondergaan tonen eveneens aan dat ook de Administratie van de Thesaurie nog op zoek is naar oplossingen voor onbeantwoorde praktische vraagstukken. Ondanks de uitgebreide FAQ, zijn de UBO-verplichtingen dus nog steeds niet glashelder.

²⁵ Art. 1:36 WVV.

²⁶ FAQ d.d. 19 juli 2019, 2.6.

²⁷ Tekst geschreven op 2 september 2019.